

काँग्रेस]

डिसेंबर १९३६

[रिलीझ]

सौ. ज्योत्स्ना भोळे

रा.ग. इंडिया

मराठी व हिंदुस्थानी गाण्याचे रेकॉर्ड्स

The NATIONAL GRAMOPHONE RECORD M^{FG} CO. LTD.
110 MEDOWS STREET FORT BOMBAY.

“ यंग इंडिया ” रेकॉर्डवर

पं. जवाहरलाल यांचा संदेश किं. रु. २-०-०

रेकॉर्डचे मूल्यपत्रक.

डी. ए. १०"	ब्लू लेबल	रु. १-८-०
एम. एम. १०"	चॉकलेट लेबल	रु. १-१२-०
टी. एम. १०"	ग्रीन लेबल	रु. २-०-०
एस एम. १०"	रेड लेबल	रु. २ ८-०

सचित्र कॅटलॉग करितां आमच्या ऑथराइज्ड डीलर्सना भेटा अथवा लिहा.

थी नॅशनल ग्रामोफोन रेकॉर्ड मॅन्युफॅक्चरिंग कं. लिमिटेड.

११० मेडोव्ज स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई.

Records Price-List

DA Blue Label	Rs. 1 8 0
MM Chocolate Label	Rs 1 12 0
TM Green Label	Rs. 2 0 0
SM Red Label	Rs. 2 8 0

For particulars and catalogues please see our authorised dealers or write to—

The National Gramophone Record Mfg. Co., Ltd.

110, Meadows Street, Bombay 1.

डिसेंबर १९३६ मराठी रेकॉर्ड्स

ग्रीन लेवेल....(१०")....किं. रू. २-०-०

सौ. ज्योत्सना भोळे.

T. M. 8305 ("पहा गोकुळीं रंगल्या" (मांड) मो.ग.रांगणेकरकृत
८३०५ ("लावुनिया माया" (मिश्र झिझोटी) ,

‘आंधळ्याच्या शाळें’तील ‘आपल्या’ हृदयंगम भावगीतांनीं शेंकडों
लोकांना ओढ लावून ठेवलेल्या सौ. ज्योत्सना
भोळे यांचा हा पहिला रेकॉर्ड म्हणजे
ग्रामोफोनच्या मंदिरांत त्यांनीं टाकलेलें
मुहूर्ताचें पाऊल आहे. ज्या मंदिरांत
आतांपर्यंत अनेक गायिकांनीं सन्मानाचें
स्थान मिळविलें आहे, त्यांच्या शेजारीं
मांडीला मांडी लावून बसतांना त्यांनीं
आपल्यावरील जबाबदारी ओळखली आहे,

हें हा रेकॉर्ड ऐकल्यावर कळून येईल. अवघ्या तीन मिनिटांच्या रेकॉर्ड-
मध्ये श्रोत्यांच्या हृदयाची पकड कशी घेतां येईल, हें सम जाणून त्यांनीं
“ लावुनिया माया ” व “ पहा गोकुळीं रंगल्या गोपवाला ” हीं दोन्ही पदे
म्हटलीं आहेत. आलाप हें संगीताचें एक महत्त्वाचें अंग असलें, तरी त्यामुळें
पदांतील भावनेची हत्त्या होऊं देतां नये, इकडे पुष्कळ जणांचें दुर्लक्ष होतें.
ज्योत्सना भोळे यांनीं या वावर्तात विशेष दक्षता घेऊन, पदांतील भावनेला

अनुसरून अत्यंत समर्पक शब्दोच्चार केलेले दिसून येतील. त्यांच्या 'दर्दभरल्या' आवाजामुळे ह्या शब्दोच्चारांना तर विशेष रमणीयता आली आहे.

एक बाजू—

पहा गोकुळीं रंगल्या गोपबाला ।
मनीं हर्षल्या पाहुनी नंदलाला ॥ धृ० ॥
वनीं गात संगीत ऋतुराज आला ।
सजल्या लता घेउनी पुष्पमाला ।
कसा बाई ! वृंदावनीं दावि लीला ॥ १ ॥

दुसरी बाजू—

लावुनिया माया, कां हो देवा ॥ धृ० ॥
स्वीकारुनिया । कां रुसला वेव्हाळा ।
ही भोळी बाला ॥ १ ॥

ग्रीन लेवल....(१०")....किं. रु. २-०-०

मिस इंदिरा वाडकर

T M. 8306 } “ निशीदिनीं लाभो रामा ” (मो. ग. रांगणेकर कृत)
८३०६ } “ मन रंगलें प्रभो ”

इंदिरा वाडकर ह्या सुप्रसिद्ध गायिकेच्या कंठमाधुर्यावर श्रोते इतके खुष आहेत, कीं ती ज्या चित्रपटांत काम करील तो चित्रपट दोनदोन, तीनतीन वेळां पाहिल्या-वांचून अनेकजणांना राहवत नाही. नुकत्याच येऊन गेलेल्या हंस पिकचर्सच्या “छाया” चित्रपटाच्या वेळीं तर हा अनुभव विशेष आला. रेकॉर्डिंगला त्यांचा आवाज अत्यंत मधुर असल्यामुळे व तो तितक्याच माधुर्याने वाटेल तसा फिरूं शकत असल्यामुळे त्यांची पदे श्रवणीय होतात. “ निशीदिनीं लाभो रामा ” हें भजन तर त्यांनीं इतक्या तन्मयतेनें म्हटलें आहे, कीं तें ऐकतांना श्रोताही त्या “रामनामा”त तल्लीन होऊन जाईल, यांत शंका नाही.

१ ३ १ ३

एक बाजू—

निशीदिनीं लाभो रामा आधार तुझा ।
मनींमुखीं राहो माझ्या रामनाम आतां ॥ धृ० ॥
शिरीं घेतलासी देवा । जगाचा पसारा
मिळेना अनाथा मातें कैसा निवारा ॥ १ ॥

दुसरी बाजू—

मन रंगलें प्रभो । तव चिंतनीं सुख मानुनी ॥ धृ० ॥
झणिं धांवले तव पांथि मी । धनसंपदा अवमानुनी ॥ १ ॥
सुख लाभतां तव लोचनीं । जगीं भावना नुरली मनीं ॥ २ ॥

व्यू लेवल....(१०")....किं. रु. १-८-०

व्ही. डी. जोगळेकर

D. A 5112 } “गोड गोड हांस बाले” (पहाडी) मो.ग.रांगणेकर कृत
५११२ } “आली हंसत जी उषा” (तिलककामोद) बी. आर.
कद्रेकर कृत

संगीत ही नाजूक कला आहे; पण श्री. जोगळेकर हे व्यायामासारख्या दणकट शास्त्राचे उपासक आहेत. मात्र त्यांच्या पिळदार दंडावरून त्यांच्या गळ्याचा कौणी अंदाज बांधील, तर मात्र त्याची मोठीच फसगत होईल ! जोगळेकर यांचा आवाज अतिशय पातळ व मधुर आहे. त्यांच्या आवाजाला एक मजेदार झार आहे व गळा सहज फिरू शकतो. त्यामुळे त्यांचे आलापही सफाईचे निघतात.

त्यांचा हा पहिलाच रेकॉर्ड निघत असून, त्यांनीं ग्रामोफोनच्या सृष्टीत भीतभीत व विनयानें प्रवेश केला असला तरी त्यांच्या अंगीं बराच धीटपणा व आत्म-विश्वास उत्पन्न होण्याजोगा ह्या रेकॉर्डचा जनता सत्कार करील, असा आम्हांला भरंवसा वाटतो. जोगळेकर हे नुकतेच जी. एन्. जोशी यांजबरोबर खास

निमंत्रणावरून आफ्रिकेस गाण्याच्या दौऱ्यावर गेले आहेत, हे येथे नमूद करण्यास आम्हांस अभिमान वाटतो.

एक बाजू—

गोड गोड हांस बाले । तव सुहास्य
भासे मजला गे ! अमृतापरी । वेव्हाळे ॥ धृ० ॥
गुंफुर्नाया करपाश हा ।
हृदयिं जणुं डोले चंद्रिका ।
गोड मर्निच्या सुखदा आशा ।
फुलवावया । गे बाले ॥ धृ० ॥

दुसरी बाजू—

आली हंसत जी उषा सुखकारी ।
जशी नववधु रंग खेले दारीं ॥ धृ० ॥
रानीं वनीं डोलत पुष्पमाल ।
गमला मंद सुगंध काल ।
जनमन झालें विलासी भारी ॥ १ ॥

ब्ल्यू लेबल....(१०").....किं. रु. १-८-०

हरी नारायण पराडकर

D. A. 5119 { अशि कोण ही (काफी)
५११९ { कुरले केंस तुझे (पहाडी)

मुंबईतील नामांकित हार्मोनियम वादनपटु ह. ना. पराडकर यांचा हा

पहिलाच रेकॉर्ड निघत असून तो लवकरच
लोकप्रिय होईल, असा भरंवसा वाटतो.
पराडकर यांचा हार्मोनियम क्लास आज
मुंबईत बराच लोकप्रिय असून, त्यांना
जाणणारे लोक त्यांच्या ह्या रेकॉर्डचे
आनंदाने स्वागत करतील, अशी आशा
आहे.

एक बाजू—

अशि कोण ही मधुरा बाला ।
लाविते ओढ नयनाला ॥ धृ ॥
गगानिं जणु उगवली तारका ।
भाग्य कुणाचें तिज वरण्याला ॥ १ ॥

दुसरी बाजू—

कुरळे केस तुझे । देखुनि मज भूल पडे ।
मेघांनी वेढावा । तैसा मुखचंद्र खुले ॥
रात्रंदिन ध्यानींमनीं । हांसे, नाचे, विलसे
काय तुझी जादुगिरी । केलें मम मन वेडें ॥ १ ॥
प्राण तुला दान दिला । प्रेमानें तुज विनवी ।
केसानें कापूं नको । कधीं काळीं कंठ गडे ॥ २ ॥

ल्यू लेवल....(१०")....किं. रु. १-८-०

जनार्दनबुवा नार्वेकर

D. A 5114

५११४

{ “पाणीयासी कैसी आतां” (पहाडी)
{ “माझी विठ्ठल विठ्ठल माउली” (भैरवी)

भजनें हीं केव्हाही सर्व रुचीच्या स्त्रीपुरुषांना प्रियच असतात. कारण

हिंदु-विशेषतः महाराष्ट्रीयांचा मनोधर्मच प्रभुपूजनाला अनुकूल असा आहे. तशांत हीं भजनें मधुर चालीवर म्हटलीं गेलीं म्हणजे त्यांत जास्तच आकर्षण उत्पन्न होतें. येथील “श्री मारुती प्रासादिक भजन मंडळी”चे चालक जनार्दनबुवा नार्वेकर यांचा आवाज अतिशय मधुर व उंच असून त्यांनीं या दोन्ही भजनांना निवडलेल्या चालीही मोठ्या चित्तबोधक आहेत.

त्यामुळे ऐकणाऱ्याच्या तोंडांत नंतरही त्या सारख्या घोळत राहतील. पहिले भजन कृष्णाच्या मुरलीरवावर लब्ध झालेल्या गोपीचें असून ते एकनाथानें रचले आहे. दुसरा अभंग तुकारामाचा आहे.

एक बाजू—

पाणीयासी कैसी आतां एकली मी जाऊं ॥
वाटेमध्ये उभा हरी काय यासी देऊं ? ॥ धृ० ॥
मुरली घेवोनिया करीं । वाजवितो श्रीहरी ।
नाद येतो कवण्या दारीं । कृष्ण कोठें पाहूं ॥ १ ॥
कुंभ घेवोनियां शिरीं । जात होतें यमुनातीरीं ।
वाटेमध्ये उभा हरी । काय यासी देऊं ॥ २ ॥
जिकडे पाहे तिकडे हरीविणें दुजें नाहीं ।
एका जनार्दनी माझे आई चरणीं मन ठेऊं ॥ ३ ॥

दुसरी बाजू—

माझी विट्ठल विट्ठल माउली । प्रेमपान्हा पान्हायेली ॥
कुरवाळुनी लावी स्तनीं । नवजे दुरी जवळुनी ॥
केली पुरवी आळी । नव्हे निष्ठुर कोंवळीं ॥
तुका म्हणे घांस । मुखीं घाली ब्रह्मरस ॥

व्यू लेबल....(१०")....किं. रु. १-८-०

नकलाकार व्ही. डी. पंडित

D. A. 5115 } आधुनिक हरिदास (नकल)
५११५ } गायन-कृास (")

देवळांत जाऊन प्रत्यक्ष कीर्तन ऐकण्यांत आनंद मानणाऱ्या भाविक लोकांप्रमाणें घरांत बसून कीर्तनाची नकल ऐकणेंही अनेक जणांना सुखदायक वाटेल, बदलत्या काळाप्रमाणें हरिदासही आपल्या कीर्तनांतून चालू परिस्थि-

तीचें प्रतिबिंब उमटविण्याचा कसा प्रयत्न करतात, याचें विनोदी स्वरूप सुप्रसिद्ध नकलाकार पंडीत यांनीं “आधुनिक हरिदास” ह्या आपल्या नकलेंत प्रकट केलें आहे. तसेंच, वर्षानुवर्षे अभ्यास करूनही संपूर्णपणें प्राप्त न होणारी संगीतासारखी कला दीड-दोन वर्षांत प्राप्त करून देण्याची हमी देणाऱ्या गायनक्लासांच्या चालकांना “गायनक्लास” ह्या नकलेंत स्वतःचें प्रतिबिंब दिसल्यास नवल नाहीं. संगीतासारख्या गोड व मधुर कलेचें विद्यार्थ्यांना शिक्षण देऊं पहाणाऱ्या शिक्षकाचा स्वतःचा आवाज किती कर्णकटु असतो, याचेंही चित्र पंडित यांनीं मजेदार रीतीनें काढलें आहे. हा रेकॉर्ड लवकरच घरोघर ऐकूं येऊं लागेल, असा भरंवसा वाटतो.

“आधुनिक हरिदास”

“असा धरि छंद, जाइ तुटोनिया भवबंध”...पुंडलिक वरदे हरि विठ्ठल...श्री ज्ञानदेव तुकाराम—तर भक्तिप्रभाव हा मोठा दांडगा आहे, बरं का महाराज ! आज भक्तिप्रभावाच्या योगानें कोणकोणत्या महान् व्यक्ति तरून गेल्या आहेत,—भवसागरांतून पार झाल्या आहेत—अशी जी ही भक्ति आहे, त्या भक्तीचा उपयोग म्हणजे माझ्या व्यवहारामध्ये मला कसा फायदा होईल, परिक्षेमध्ये मला जास्त मार्क कसे मिळतील, किंवा आमचं न त्यांचं पटत नाहीं, घालूं का पिंपळाला फेऱ्या—करूं का भक्ति—असा ह्या भक्तीचा उपयोग करायचा नाहीं. तर आयुष्याच्या शेवटीं आपल्या देहाचं सार्थक कसं होईल, इकडे ह्या भक्तीचा उपयोग करायचा आहे तर अशी ही भक्ति कशी असावी ?

भक्ति असावी सोज्वळ

पाणिये भरली ओंजळ

मनांत न ठेवी खलबल—त्यासि म्हणे भक्ति ॥

—भक्ति कशी असावी ?—सोज्वळ.—सोज्वळ म्हणजे काय ? असा हा सोज्वळचा अर्थ आपण आज निराळा लावूं लागलों तर एक मोठा ग्रंथच उत्पन्न होईल, कीं ज्याला म्हणतात डिक्शनरी ! तर हरींनीं ह्या काव्यामध्ये सोज्वळचा असा कांहीं उपयोग करून सोडला आहे, कीं सगळ्या

कवितेभर हा सोज्वळ नुसता नाचतो आहे, खेळतो आहे, वागडतो आहे—
 अहो, थैमान घालतो आहे !—तर भक्ति कशी असावी ? भक्ति असावी
 सोज्वळ. सोज्वळ म्हणजे कशी ? “ पाणियें भरली ओंजळ. ” ओंजळ भरून
 घेतलेलें पाणी. कशासाठी ? पिण्यासाठी. आणि मग पिण्यासाठी घेतलेले
 पाणी कसं असतं ? शुद्ध, निर्मळ, सोज्वळ—मग भक्ति कशी असावी ? सोज्वळ
 असावी. “ मनांत न ठेवी खलवळ— ” दुष्ट विचार, वाईट बुद्धि, इच्छा
 वांच्छा—अशा विरहित जें मन—तें मन कसं असावं ? शुद्ध, निर्मळ, सोज्वळ,
 आणि मग अशा सोज्वळ मनापासून झालेली भक्ति कशी असावी ? सोज्व-
 लच असावी. एकंदरीत काय—? “ असा धरीं छंद—जाई तुटोनियां भववंद ”

“ गायन क्लास ”

(बऱ्याच पेठ्या निरनिराळ्या स्वरांत वाजताहेत.)

शिक्षक—हं, फिहून—ग ग ग नि नि नि नि—हं कर सुरवात. निखाद
 लाव—ग हं—गंण्या, काय वाजवतो आहेस तूं ? कोणत्या
 रागाला सुरवात केलीस, आणि पुढें घुसलास कुणीकडे ?

गंण्याः—भैरवाला सुरवात केली आणि त्यांतच कोमल गंधार लावून ललिता
 गौरीला छेडतो आहे मास्तर.

शिक्षकः—(वेडावून) ललिता गौरिला छेडतो आहे मास्तर ! मुस्काट
 फोडीन असं भलत्याच वेळीं भलत्याच रागिणीला छेडलंस तर !
 ललिता गौरीला छेडतो आहे ! कानामागून येऊन तिखट झाला.
 गायन वलासांत काल आला नाही तर आज लगेच ललिता गौरीला
 हात घातलास ! अरे बाबा, ही अशीं काहीं सोपीं कामें नाहीत
 चालतां चालतां एखाद्या रागिणीला हस्तगत करायचीं !

गंण्याः—पण मास्तर, तुम्हीं नाही का दीड वर्षांत आपला कोर्स पुरा करून
 विद्यालय उघडलंत ? तसं म्हटलं तर माझं शिक्षण तुमच्यापेक्षां
 जास्त झालं आहे. मला जवळ जवळ दोन वर्षे पुरीं होतात.

शिक्षक—बरं बरं—काय मिस्टर, तुमच्या चिरंजीवाना फक्त पेटीच
 शिकायची आहे ?

गृहस्थ— हो, म्हणजे त्याचं असं झालं, अगदी लहानपणापासूनच त्याला वाद्याचा नाद ! शिंग, तुतारी, बेंडबाजा-झालंच म्हटलं तर शंख असलीं वाद्यं वाजविण्यांत मोठा तरबेज ! म्हणून म्हटलं, आतां त्याला पेटी शिकायला कांहीं जड जाणार नाही. आपली कीर्ती ऐकली तेव्हां म्हटलं—

शिक्षक—कसलं कसलं-आपलं कांहीं तरी वाजवतों आहे झालं ! हें पहा, मेहनत करील त्याचं हें आहे. तथापि ही गोष्ट खरी, कीं सांगणाऱ्यानं सुद्धां मनमोकळेपणानें सांगितलं पाहिजे. आमच्या इथं दुजाभाव कांहीं नाही आहे. किंवा केवळ पैशाकडेही दृष्टी नाही आहे.—काय ग, ए छवे, म ग ग ग नि नि नि नि-हं-ग-ग-अग, ग-हें पहा-थोडं थांबा हं मिस्टर, आमच्या इथं म्हणजे पन्नास जणांचे पन्नास सूर. पण इतक्या मध्ये कोण कोणत्या ठिकाणीं बेसूर झाला आहे-हें पाहिलंत ?-अरे प-पपपप निनिनि नि-हं-प-पाहिलंत ? हें असं आहे ! कान तयार झाले आहेत ना ?-बरं, छवे, तूं कोणता ग राग छेडते आहेस ?

छवी— वसंत.

शिक्षक—वसंत ? वा, अग, वसंताच्या पाठीमागे कां लागली आहेस ! आधीं कॉफी घे, नंतर तुला कलंगडा देईन-मग तुला उत्तर राग देईन. पण मग तुला सकाळचा तास घेतला पाहिजे हो ! हे उत्तर राग सकाळीं गायचे असतात. त्या त्या वेळीं तो तो राग गायला तरच तो कानाला बरा वाटतो. हं, आटप, गगगग निनिनिनि पपपप-हं-आलो हं मिस्टर, जरा थांबा हं.

गृहस्थ— नाही-आतां जातोंच मी.

शिक्षक—का हो, असं कां ?

गृहस्थ—इतकें शास्त्रोक्त शिक्षण याला श्रेयाचं नाही. शाला फक्त वाजवतां आलं म्हणजे झालं.

शिक्षक — एवढंच ना ? मग सहा महिन्यांत त्याला तयार करतो. सहा महिन्यांत तो वाजवू लागला म्हणजे झालं ना ? सहा दे त्याला.
 “इसरे जीवन वा.....”

“ ब्ल्यू लेबल ”... (१० ”)....किं. रु. १-८-०

D. A. 5120 } ऑर्केस्ट्रा (खमाज)
 ५१२० } ” (दुर्गा)

नॅशनल ग्रामोफोन कंपनी केवळ आपल्या उत्कृष्ट गायक-गायिकांबद्दलच अभिमान बाळगीत नसून, आपल्या पदरी असलेल्या कुशल वाद्यकारांबद्दलही कंपनीने अभिमान बाळगावा असा हा उत्कृष्ट संच आहे, हे या ऑर्केस्ट्राच्या रेकॉर्डवरून कळून येईल. प्रत्येकजण आपापल्या वाद्यांत किती प्रवीण आहे, हे या ऑर्केस्ट्रातील प्रत्येक कलावंताच्या स्वतंत्र वादनावरून कळून येण्यासारखे आहे. आतांपर्यंत तुम्ही ऐकलेल्या ऑर्केस्ट्रापेक्षा ‘यंग इंडिया’चा ऑर्केस्ट्रा वेगळाच व जास्त श्रवणमधुर आहे, ही तुमची खात्री होईल. व ह्या कलावंतांच्या कौशल्यावरून त्यांची कंपनीच्या गायकांनाही किती उत्कृष्ट साथ होत असेल, याची कल्पना येईल.

डिसेंबर १९३६

हिंदुस्तानी गायनोकी १० इंचकी दोनों बाजूकी रेकॉर्ड्स

Hindustani Records

हिंदुस्तानी रेकॉर्ड्स

Green Label Rs. 2-0-0 हारा लेबल रु. २-०-०

Bai Laxmibai of Baroda

श्रीमती लक्ष्मीबाई (बडोदा)

T. M. 8303 | मीला दो सखि इयाम (नंद)

८३०३ | आयो वसंत सखि (खमाज होरी)

संगीत चंद्रिका श्रीमति लक्ष्मीबाई (बडोदा दरबारकी गायिका)

का नाम रेकॉर्ड जगत और संगीत कला-
प्रीय भारतवर्षसे संपूर्ण परिचित है।
आपकी गायनकलाकी ऐसी अनोखी ढब
है के चे सुननेवाला हर कोई आदमी
आपका सुरेला कंठसे निकलता हुवा संगीत
सुनकर मंत्रमुग्ध हो जाता है। और फिर
फिर सुनते ही तृप्त नहीं होता है। ऐसा
आपका आवाजसे गजबनाक दर्द है।
आपका आवाज ही आपकी सिफारस
करता है और रेडियो सुननेवाला हर कोई आपको सुननेको इते जार रेहता

है. वही आपकी ज्यादा सिफारस है. आप यही रेकॉर्डमें रागरागिणीकी दो चीज “मीला दो सखि श्याम” नंद रागमें और “आयो वसंत सखि” खमाज-होरी में रजु करते हैं श्रीमति लक्ष्मीबाईकी यह रेकॉर्डकी प्रशंसा की बिलकुल जरूरत नहीं है. लक्ष्मीबाईकी लोकप्रियता खुद ही आपकी प्रशंसा है. आशा है के इस रेकॉर्डको खरीद कर जनता जरूर लाभ उठायेगे.

एक बाजू—

मीला दो सखि श्यामसुंदर मोहे ॥ धृ. ॥

रैनदिन मोहे चैन नाहीं ॥ १ ॥

दुसरी बाजू—

आयो वसंत सखीरी मिल खेली होरी ॥ धृ. ॥

जिनजिन खेली होरी श्यामके संग तिन भाग बढे भयीरी ॥१॥

Chocolate Label Rs. 1-12-0 चोकलेट लेबल रु. १-१२-०

Khansaheb Amanat Alikhan (Indore)

खांसाहेब अमानत अलीखां (इंदूर)

M. M. 7106 } गुरुबिन ज्ञान न सूझे (भजन)

७१०६ } नैनोमें बसे मुरारी (मिश्र मांड) सुनशी 'श्याम' कृत

रेडियोस्टार खांसाहेब अमानतअलीखां (इंदूर) संगीत शास्त्रमे

प्रवीण है, ऐसा कहनेमें बिलकुल हरकत नहीं है. उसका दिलखुश संगीत सुनना वों जिंदगी की मौज है. इंदौर और देवास रियासतमें वो इतना लोकप्रिय है के उसका संगीतपर लुब्ध हो कर रियासत से उसको चांद इनायत करके उसकी कलाकी कदर की गयी है. खांसाहेब अमानतअलीखां यहां रेकॉर्डपर एक तर्फ “ गुरुबिन ज्ञान

न सूझे ” भजन इतनी अच्छी रीतसे रजु करते हैं के सुननेवाले मस्त हो जायेगा. ऐसाही “नैनोमें बसे मुरारी” मिश्र मांडमें रजु कर के नया रंग जमाता है. खांसाहेब की यह रेकर्ड, रेकर्ड—जगतमें अनोखी धुम मचाइगी ऐसी संपूर्ण खात्री है.

एक बाजू—

गुरुबिन ज्ञान न सूझे
ये गुरु कोन बूझे ॥ धृ. ।
जो माने सो मान गुरुको ।
क्यों और न को पूजे ।
जब मैं था तब गुरु नाहीं ।
प्रेमगली अति सांकळी ।
था मैं दो न समाय—गुरुबिन ॥ धृ. ॥

दुसरी बाजू—

नैनोमें बसे मुरारी । मनमोहन गिरीधारी ॥ धृ. ॥
मुरलीधर गोकुल के रसिया ।
श्यामबिहारी ते वारि सखीरी ॥ १ ॥

Blue Label Rs. 1-8-0

ब्ल्यू लेबल रु. १-८-०

यंग इन्डीआ ओरकेस्ट्रा

D. A. 5120 { ओरकेस्ट्रा (मिश्र खमाज)
५१२० } („) (दुर्गा)

नेशनल ग्रामोफोन कंपनी अपना उत्तम पंक्तिका संगीत क्लानिपूण गायक और गायिकाओंके लीये मगरूर है इतनाही नहीं मगर कंपनीका संगीत-कलामर्मज्ञ वाद्यकारो अपने अपने वाद्यपर कितना उत्कृष्ट कावु जमाते हैं वो यह रेकर्डद्वारा जनतासमक्ष रजु करते हैं.

Blue Label Rs. 1-8-0

ब्ल्यू लेबल रु. १-८-०

Master Bhagwati Shankar of Dhrangadhra

मा. भगवती शंकर (ध्रांगंध्रा)

D. A. 5109 } आये आये रे मुरारी (पट-दीप)
 ५१०९ } कैसे करे रजनी (बागेश्री)

ध्रांगंध्रा रियासत की गायक मा. भगवती शंकर भट "आये आये रे मुरारी" और "कैसे करे रजनी"

पटदीप और बागेश्री रागमें रजु करता है. ध्रांगंध्रा रियासतका यही गायकका आवाज में दर्द और मधुरता है. वो खुद उसकी रेकर्डही बोलेंगी. संगीत कलामें वह नवजवान गायकके प्रवीणता और राग-रागिणी रजु करनेकी ढब इतनी दिलचस्प है के रेकर्ड जगतमें यह गायककी रेकर्ड अनोखा और गजबनाक आकर्षण पैदा करेंगे

उसके लिये फौरन खरीद करके संगीतका लाभ उठायाये.

एक बाजू—

आये आये रे मुरारी खेल न रंग होरी ॥ धृ. ॥

लेकर अबीर गुलालकी झोरी । केसरी रंग पिचकारी ॥१॥

दुसरी बाजू—

कैसे करे रजनी सजनी अब ।

पियाबिन मोहे रह्यो न जाय । धृ. ॥

घडीपल छिन मोहे कल न पडत जिया ।

तुमबिन मोहे रह्यो न जाय ॥ १ ॥

उर्दू गायनोकी १० इंचकी दोनो बाजूकी रेकॉर्ड्स

Green Label Rs. 2-0-0

हारा लेबल रु. २-०-०

Bai Vatsalabai Kumthekar

बाई वत्सलाबाई कुमठेकर

T. M. 8304 } लेके खंजर सरे मक्तल (गझल) खलील कृत
८३०४ } आया तेरा मस्ताना (गझल)

रेडियोद्वारा सुपरिचित बाई वत्सलाबाई कुमठेकर की संगीत कलासे कौन परिचित नहीं है ? मनमोहक और दिलचस्प आवाज उसके कुदरती बक्षीस है. उसका मधुर और कर्णप्रीय आवाजमें रजु होनेवाला सुरेला स्वर और मोहक शब्दोच्चार और भावपूर्ण संगीत रजु करनेकी हतोटी सुननेवालोको तल्लीन बना देता है. सारा हिंदुस्तानमें दक्षिणी बाई हो कर भी पंजाबी ढंग रजु करने वाली यही अकेली वत्सलाबाई है. अभीतक

वत्सलाबाई किसीको अपनी रेकॉर्ड रजु करनेकी परवानगी नहीं देती थी. यही उसकी प्रथम रेकॉर्ड है. वत्सलाबाई की यह रेकॉर्ड ला जवाब है उसके लिये फौरन खरीद करके सुनो.

एक बाजू—

लेके खंजर सरे मक्तल जो वह कातिल आया ।
जहां फिदा करने हरेक षोकसे बिस्मिल आया ।
और क्या जुल्म किया जिसकी सजा देते हो ।
हां खता ये तो हुई तुमपे मेरा दिल आया ॥
वस्ल में भी हो लुपाते रहे मुझे रे नकाब ।
पर्द ये शर्म कहां देखिये हा इल आया ।

दूसरी बाजू—

आया तेरा मस्ताना फिर ना दरे मैं खाना ।
 भरभरके पिला साकी पयमाने पे पैमाना ॥
 हो ते न तेरे तालीब खोते न कभी अवसां ।
 क्या तेरा कुसुर इसमें अये जल्व ये जाना ना ॥
 सागर को पटक मारा मैंने दमे मैं नोशीं ।
 याद आयी खलील उसकी जब नरगीसे मस्ताना ॥

Blue Label Rs. 1-8-0

ब्ल्यू लेबल रु. १-८-०

Master M. Amin

मा. एम. अमीन

D. A. 5111 } आंख लढना ही ना (सिंध भैरवी)
 ५१११ } न जाने कितने (सिंधुरा)

प्रख्यात फिल्मस्टार मा. अमीन खानदान घरानेका एज्युकेटेड पंजाबी

युवक है. वो इधर अनोखी ढबसे एक तर्फ सिंध भैरवी और दूसरी तर्फ सिंधुरा उसका सुरेला अवाजसे “ यंग इंडिया ” रेकॉर्ड पे रजु करता है. एक वख्त उसका संगीत सुननेवाला उसकी तारीफ अवश्य करेंगे. स्वरमें मिठास और दर्द है. वह खुद उसकी रेकॉर्ड सुनके कबुल करना पड़ेगा. संगीत रजु करनेकी उसकी खाशियत दिलपसंत है. उसीसे हरेक किसमका आदमीको वो पसंद आती है.

एक बाजू—

अजब तन्हेके तेरे तार आ चुब्हे दिलमें ।
 जिगरका खून किया आप रहे गये दिलमें ।
 क्या उमीद है जिने की अब अमीन इनसे ।

हमारे दिलके सब अरमान रह गये दिलमें ॥
 आंख लडना ही ना उस बुतसे सजा वार हुवा ॥
 इक नजर पडते ही रुसवा सरे बजार हुवा ॥
 मरेतेमरेते मुझे फिर जिस्तकी उमीद हुई ।
 आखरी वख्त में जब आपका दीदार हुवा ।
 काम मरहम का मसीहा था तेरा जख्मो पर ।
 आज क्यों तुमी नमक पासी को तैयार हुवा ॥
 ऐसे फंदोसे निकलना नहीं आसान अमीन ।
 पेचे काकुल में कभी दिल जो गिरफ्तार हुवा ॥

दुसरी बाजू—

न जाने कितने मायने खेज है खामोसीयां मेरी ।
 सुनी दुनियांने सो सो रंगसे एक दास्तां मेरी ॥
 न गभरा अय दिले वहेसी न गभरा देर ही क्या है ।
 वो अबर उठा वो रुतबहली वो तुदी बैडीयां मेरी ।
 निगा है यासकी बे दादका सिकना हो क्युं मुझसे ।
 नही जो मेरे काबू में वो रहे नजरे है कहां मेरी ॥
 फरीस्ते क्युं लिखे इस रहेमते बेजासे क्या हांसील ।
 मेरे कातिल के दामन पर लिखी है दास्तां मेरी ॥

Blue Label Rs. 1-8-0

ब्ल्यू लेबल रु. १-८-०

Master Gangaram Gaikwad Kawal

मा. गंगाराम गायकवाड कवाल

D. A. 5113 } सुलतानें अरब (कवाली)

5112 } काकु जगमग (, ,)

मा. गंगाराम गायकवाड कवाल उर्दु गझल-कवाली रजु करनेमें

इतना काबिल है के मुस्लीम बिरादरोंकी मिजलस और जलसमें उसको बुलाते है. उसकी गझल और कवाली रजु करनेकी अजब तन्हेकी रीतसे वो मुस्लीम जन-तामें हिंदु है तब भी बहोत मशहूर है. मा. गंगाराम “सुलताने अरब” और “कुछ जगमग” यह रेकर्ड भरके रेकर्ड-जगतमें नई असर पैदा करे है.

एक बाजू—

सुलताने अरब सर ताजे रुसुल मे सरबका बांका सांवरिया ।
 किस सानसे आया दुनियामें अलगाज की ओढे चादरियां ॥
 वो मीमका घुंघट मुखडे पर यासी का अमामा सिस पर ।
 रहेमत की कमालिया खांदेपर कलमे की बजावत बांसरिया ।
 बु. बकरो उमर उस्मा हैदर थे संग जुलमे बांधे कमर ॥
 तो हीद का नगमा था लवपर मन रानीकी धुनमे बावरिया ।
 ऐसा है अरब मक्की मदनी हम बे कस है और तुं ह्य गनी ।
 कुरबान तेरे कौसर के धनी भर दी जो हमारी गागरियां ॥

दूसरी बाजू—

कलु जगमग जगमग होवत है । पिया ताने चदरियां सोवत है ।
 कहा सबनेके पयदा मुजमे महेबुबे खुदा होंगे ।
 कहा दिनने के दिवानी हुये तुजमे क्या होंगे ।
 कहा सबने मय गुं कहती हुं मेरी शन आली है ।
 कहा दिनने गलत कहती है तेरी शकल काली है ।
 कहा सबने मेरे सयदा तेरी सुरतसे डरते है ।
 कहा दिनने के अकसर चोर चोरी तुज मे करते हैं ।
 तो इन दोनों के गयबसे आयी है ये निदा ।
 महोमद जब हुए पयदा तो वस्ते सुब्ह सादीक था ॥

नॉर्वेयर महिनेमें बहार पडी हुई रेकर्डस्

- Firoze Dastur** फिरोज दस्तुर
T. M. 8301 { बीरजमे धुम मचाई कान्हा (भिमपलास)
८३०१ { तुं कौन रिजावत जाय रे (जीवनपुरा)
- Master Ahmed Dilawar** मा. अहमद दिलावर
T. M. 8302 { वो कनेया गाय जा बांसरी (गझल)
८३०२ { दिल लगाया था (गझल)
- Master Nissar** मा. निसार
M. M. 7104 { टकराके जीगरको (गजल)
७१०४ { है अजब तरहकी (")
- Master Bashir Shad** मा. बशीर शाद
M. M. 7105 { नाहीं परत चैन (पिलु)
७१०५ { ये न था हमारे किस्मतके (गजल)
- Miss Mamibai** मिस मम्मीबाई
D. A. 5105 { छुते न दऊंगी (आसावरी)
५१०५ { अलाहु अलाहु (भैरवी)
- Shaiklal Quwal (Nagpur)** शेखलाल कव्वाल (नागपूर)
D. A. 5106 { बेकार नहीं है कोई घडी (गजल)
५१०६ { कालु बलाकी शराब (")
- Pandit Shivdayal (Kathawachak)** पं. शिवदयाल (कथावाचक)
D. A. 5107 { देखो प्रभुके न्यारे खेल (भाग १)
५१०७ { " (भाग २)

Instrumental Records

- B. M. Devlankar** बी. एम्. देवलणकर
D. A. 5108 { सनई-मिश्रकाफी उगीच कां)
५१०८ { पटदीप- " (पिया नहीं आवे)

तुमचे आवडते गायक आणि गायिका

“ यंग इंडिया ”

रेकॉर्डस्वर नेहमीं ऐका.

पुढील महिन्यांतील

सर्वोत्कृष्ट मराठी रेकॉर्ड्सकडे लक्ष ठेवा.

श्रीशंकराचार्य डॉ. कुर्तकोटी

यांचा पहिलाच रेकॉर्ड

“ यंग इंडिया ” वर

तुम्हाला लवकरच ऐकण्यास मिळणार.

New Manohar Printing Press, Angrewadi, Bombay 4.

